

Tarald Lundevall er ergerlig akkurat nå. På journalister som lager storm i vannglass. På politikere som plutselig får kalde føtter. Selv tror han fullt og fast at det blir opera i Bjørvika i 2008. Uten kostnadssprekk.

TEKST: MORTEN RYEN FOTO: LINDA CARTRIDGE

I arkitektkontoret Snøhetta's lokaler i Chr. Kroghsgt ved Akerselvas breidd arbeider 20 arkitekter på full tid for å realisere opera-prosjektet. Unge menn og kvinner gestikulerer foran en modell i kryssfiner, andre er ivrig bøyd over store plantegninger. Inn gjennom store vinduer faller lyset over et landskap preget av en ro som står i sterk kontrast til den mediestormen som har rast rundt dem i perioder.

–Vi kan ikke la oss påvirke av konflikter som bli blåst opp eller konstruert av media. Stortinget ønsker å bygge opera. Den skal ligge i Bjørvika og Snøhetta vil løse sin del av jobben, sier Lundevall.

KREATIV ADMINISTRATOR Som seniorrådgiver og prosjektleder i Snøhetta har Lundevall mange administrative oppgaver. Likevel oppfatter han seg fremdeles først og fremst som arkitekt. Og det har han vært i snart tretti år. Etter eksamen på Arkitektthøyskolen i 1973 jobbet han et par år på arkitektkontor før han startet eget firma, først i Nord-norge og seinere i Oslo. Utøvende arkitekt var han helt fram til han ble hentet til Kulturdepartementet i 1993, der han hadde som hovedoppgave å utvikle en politikk for arkitektur og estetik. Men Lundevall hadde ingen ønsker om å forbli kulturbyråkrat, så da Snøhetta i 1996 spurte om han ville komme til dem, takket han ja.

INGEN SPREKK I Snøhetta har han jobbet både medbiblioteket i Alexandria og vinnerutkastet til operaen i Bjørvika. Derfor føler han seg både kompetent til og komfortabel med å lede Opera-prosjektet fram til ferdigstilling. Han føler seg også trygg på at alle kort er lagt på bordet når Stortinget skal ta stilling til forprosjektet og den endelige kostnadsrammen. Han kjenner kalkylene, konsulentrapportene, og endringsprosessen fra konkurranseforslaget til forprosjektet.

–Det er ingen overraskelser her, og det er ingen grunnleggende forutsetninger som er endret i forhold til de opprinnelige premissene. Media har fokusert på noen «i-verste-fall»-scenarier, og det må gjøres med pro-

sjekter av denne størrelsesorden. Hva om aluminiumsprisen stiger dramatisk? Hva om det kommer et nytt 11. september? Hva om vi finner et vikingskip i havnebassenget? Å vurdere usikkerhet knyttet til slike hendelser er fornuftig, men det betyr ikke at prosjektorganisasjonen regner med milliardsprekk. Ingenting tilsier det.

NORMALE ENDRINGER At det er blitt endringer underveis fra det opprinnelige konkurranseutkastet er normalt, forsikrer Lundevall. Taket løftes, volumet i hovedsalen økes, planløsningene justeres i samarbeid med Statsbygg og brukeren. Det gir ingen grunn til avisoverskrifter.

–Å realisere et prosjekt som dette er som en organisk prosess, som å puste. Vi haler og drar litt her og litt der, fører en dialog med brukeren, konsulentene og våre oppdragsgivere. Men endringene har ikke vært større her enn i andre prosjekter vi har jobbet med. Selv om tiden har vært knapp har det gått greit. Det vi imidlertid ikke ønsker å bruke unødvendig tid på er å diletter og amatører som kommer med ukvalifiserte synspunkter.

ROSTIL STATSBYGG Der har vi det. Er det rart enkelte mener arkitekter er arrogante?

– Det kan godt være noen oppfatter oss som arrogante. Jeg mener vi opptrer profesjonelt. Når for eksempel en geotekniker kommer med sine faglige vurderinger, er det ingen som kaller ham arrogant. Vi krever ikke annet enn at vårt fag, det å skape en avveiet, arkitektonisk helhet, behandles med den samme respekt som andre fag møter, sier Lundevall. Samarbeidet med Statsbygg synes han i så måte går utmerket.

– Statsbygg er det mest profesjonelle miljøet vi har i Norge når det gjelder å ivareta en helhetlig byggefaglig tankegang, og samarbeidet om operaen går bra. Jeg er i mer spent på hvordan alle aktørene greier å ta vare på området rundt den nye operaen i Bjørvika. Her trengs det kunnskap, handlingsevne og plan! ■

Hva kan staten utrette på Vestbanen?

Vestbanetomten blir ofte betegnet som Oslos indrefilet. Der den ligger som et bindeledd mellom Aker brygge og Oslo rådhus, fremstår Vestbanen utvilsomt som en av de mer attraktive deler av hovedstaden. Jeg vil her ikke gå inn på tall og økonomiske modeller, men si litt om hvordan vi som statlig eier og aktør har en unik mulighet til å være med på å utvikle hovedstaden på en positiv måte.

Jeg mener at staten som eier av Vestbanen har et selvstendig ansvar for at tomten blir noe mer og noe annet enn et alminnelig utbyggingsprosjekt hvor selger sitter igjen med et økonomisk utbytte. Ikke at det er noe galt i seg selv, men Vestbanens potensial tilsier at staten bør bidra til at området for fremtiden blir til glede for alle hovedstadens beboere og besøkende.

Hva kan staten utrette på Vestbanen? Her er det flere muligheter; fra salg av hele tomten til at staten selv tar den mer aktivt i bruk. Det er valgt å gi Statsbygg i oppdrag å utvikle tomten for salg. Unntatt for salg er de to fredede stasjonsbygningene. Å legge til rette for salg er ikke det samme som at hele tomten skal selges. Staten kan og bør tre inn som en fremtidig bruker på deler av Vestbanen.

Historisk sett har det vært betydelige kulturaktiviteter i området. Beliggenheten og historien taler for at det igjen bør bli et sted for kulturaktivitet, om enn i litt andre former enn før. Enhver epoke er et speil av sin tid. Etter nedleggelsen av jernbanevirksomheten var Vestbanen nær ved å bli stedet for den nye operaen. Som kjent «tapte» Vestbanen den kampen. Dette åpner imidlertid for nye og andre muligheter for at kulturen igjen kan få blomstre på Vestbaneområdet.

Det bør legges til rette for at kulturinstitusjoner og kulturtiltak skal utgjøre en betydelig og synlig del av aktivitetene på Vestbanen. I tillegg til Stortingets vedtak om Fredssente-

ret, har Oslo bystyre vedtatt at Deichmanske hovedbibliotek og Stenersensamlingen skal flyttes til tomten. Gjennom media er det kjent at det pågår politiske diskusjoner i Oslo kommune om innpass for andre kulturinstitusjoner. Mitt ønske er at staten legger forholdene til rette for et betydelig og variert kulturinnslag på Vestbanen. Initiativ i den retning er positive. Dette innebærer både økt kulturandel, og at staten må bidra til at kulturinstitusjoner og kulturtiltak kan flyttes til eller etableres på Vestbanen. En annen forutsetning for at området skal bli til glede for hovedstadens innbyggere, er at det legges til rette for boliger. Hittil er det angitt ca. 10.000 kvm til boliger.

Vestbanen må være et sted hvor staten bidrar mer enn bare som selger. Da må vi også ha for øye prosessen for utvikling av området i Statsbyggs regi. I disse dager pågår en arkitektkonkurranse mellom høyst kvalifiserte deltakere hvor vinneren offentliggjøres ultimo juni. At diskusjonen om området igjen har skutt fart, er et bevis på tomtens sentrale beliggenhet og folks bevissthet om fremtidig utnyttelse. Vi bør imidlertid tilstrebe at arkitektkonkurransen skjer på forutsigbare og like vilkår. Det er ikke det samme som at vi ikke ønsker diskusjon og forslag om hva som for fremtiden bør innplasseres på Vestbanen. Etter at tomten er ferdig regulert for salg, må vi som statlig aktør også være vårt ansvar bevisst i å følge opp at Vestbanen faktisk blir et område som tas i bruk og som Oslo kan være stolt av å vise frem.

Statsråd Victor D. Norman

